

שיחות הר"ן – אות נא (ב')

1) שיחות הר"ן – אות נא [וע"ע באות י"ד ובאות כ"ז]

וְלַעֲבַד ד' אֵינִי יוֹדֵעַ מִי הוּא שְׂיֻכַּל לומר שְׂיַעֲבֹד אֶת ד' לְפִי גְדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, מִי שְׂיֻדַּע מַעֲט מְגֻדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ יָכוֹל לומר שְׂיַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְשׁוּם מְלֶאכֶד וְשָׂרָף אֵינּוּ יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר עַל זֹאת שְׂיֻכַּל לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק הָעֶקֶר הוּא הָרְצוֹן, לְהִיּוֹת רְצוֹנוֹ חֵזֶק וְתַקִּיף תְּמִיד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל חַפְצִים וְרוּצִים לַעֲבֹדוֹ, אֵף עַל פִּי כֵּן אֵין כָּל הָרְצוֹנוֹת שׁוּין. וְיֵשׁ חֲלוּקִים רַבִּים בְּרְצוֹן. אִפְלוּ בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע יֵשׁ חֲלוּקִים גְּדוּלִים בֵּין הָרְצוֹנוֹת. וְהַכֹּל, שְׂעָקָר הוּא הָרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין שְׂיִהְיֶה כּוֹסֵף תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִתְוֹךְ כֶּךָ מִתְפַּלְּלִין וְלוֹמְדִין וְעוֹשִׂין מִצְוֹת. [וּבְאַמְתָּ לְפִי גְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל אֵלוֹ הָעֲבוֹדוֹת אֵינָם כָּלוּם רַק הַכֹּל הוּא בְּדַרְךְ "כְּפֶאֱלוֹ", כִּי הַכֹּל הוּא כְּמוֹ שְׂחוּק בְּעֻלְמָא כְּנֻגַד גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ].

2) חיי מוהר"ן – אות תקצב

אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים דָּבַר עִמּוֹ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה וְאָמַר, אִיךָ ווִיל זֵיין אֵיין ערליכער יוד [אֵינִי רוֹצֶה לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר]. וְהִשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה: ווִילסְטוּ אָבְעֵר וועלין [רוֹצֶה אֶתָּה לְרְצוֹת]. וְהַמְשָׁפִיל לְבִין כִּי דְבוּרִים אֵלוֹ הַמּוֹעֲטִים מַחְזִיקִים הַרְבֵּה מְאֹד כְּפִדּוּעַ וּמְיֻבָּן לְמַעַן בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַנְּפִלְאִים מְאֹד. יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכָּה לְקַמָּם אָמֵן.

3) צו וזירוז – אות יד

הֵן יֵשׁ לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי רְצוֹן שִׂיחִי צְדִיק, אֲבָל זֶהוּ רַק בְּרַכָּה שֶׁמְבָרַךְ לַעֲצֵמוֹ שִׂישְׁכִים בְּבוֹקֵר וַיִּמְצָא א"ע צְדִיק, וְלֹא זֶה רְצוֹן. וְרַק הַמְדֻרְגָה וּמְצַב קְדוּשָׁה שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה וְעוֹבֵד לְבָא אֵלָיו זֶהוּ רְצוֹן בְּאֵמֶת.

כִּי רַק הַרְצוֹן שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה וְעוֹבֵד בִּיגִיעָה לְבָא לְאִיזָה דְבַר, רְצוֹן נִקְרָא. וְאֵם אֵינּוּ עוֹבֵד בּוֹ אֵף אִם רוֹצֶה הוּא אֵין זֶה רְצוֹן, רַק מִין בְּרַכַּת הַלֵּב שֶׁמְבָרַךְ וּמֵאחַל לַעֲצֵמוֹ לְהִתְאַשֵּׁר בּוֹה הַדְּבַר. הַעֲנִי לְמַשֵּׁל, הַרוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה רְצוֹן הוּא, כִּיּוֹן שֶׁגַּם עוֹבֵד עֲלֵי, אֲבָל הַרְצוֹן שִׂישׁ לוֹ שִׂימְצָא מְצִיאתָ שֶׁל אֵלֶּף אֲלֵפִים דִּינָר זָהָב, זֶהוּ רַק בְּרַכָּה שֶׁמְבָרַךְ וּמֵאחַל לוֹ לְהִתְעַשֵּׂר הֵיא, וְלֹא רְצוֹן.

4) מסילת גד – "רצון", עמ' נא (ר' גד אייזנר זצ"ל, משגיח רוחני בישיבת חידושי הרי"ם)

עֵיקָר מַעֲלַת הַרְצוֹן – בְּזֶה שֶׁמְבִיא אֶת הָאָדָם לִיְדֵי מַעֲשֵׂה, וְלֹא דִי בְרְצוֹן בַּעֲלֵמָא, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר אֶחָד: "פְּלוֹנִי רָצָה לְסַטּוֹר עַל פְּנֵי", שֶׁאֵלוֹהוּ: "זֹאת מִנִּין לְךָ?", וְהִשִּׁיב: "כִּי אֲכֹן סַטּוֹר לִי"... כִּי רַק הַרְצוֹן הַמְבִיא לִיְדֵי מַעֲשֵׂה יֵשׁ הוֹכַחָה לְכַךְ שֶׁהִיָּה רְצוֹן. אֲדָךְ כֹּאשֶׁר הַרְצוֹן אֵינּוּ מְבִיא לִיְדֵי מַעֲשֵׂה כָּלֵל, הַמְלִיץ עַל כַּךְ הַרְבִּי מְקַאצֵּק אֶת הָאֵי בַּגְמָרָא (חֲגִיגָה יב:): "וַיִּלּוֹן אֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ כָּלוּם" (רְצוֹן בְּל"א = וַיִּלְלַעַן) שֶׁרְצוֹן גְּרִידָא כְּזֶה, אֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ כָּלוּם.

5) אהל משה – במדבר, עמ' רנא (ר' משה יוסף שיינערמאן שליט"א)

16. הַג' רַבִּי יִשְׂרָאֵל סְלִנְטֵר זצ"ל אָמַר, שִׂישְׁנָם | עֵימָם. גִּילוּי אֵלִיהוּ הוּא הַשְׂכָּר. צְרִיךְ לְהַשְׁתַּוֵּקֵק אֲנָשִׁים מִשְׁתַּוֵּקֵקִים לְגִילוּי אֵלִיהוּ, אֵין חֲלָקִי | לְדַרְךְ הַמְבִיאָה לְגִילוּי אֵלִיהוּ! ('שְׁמוּשָׁה שֶׁל תּוֹרָה').

6) זוהר – פרשת תרומה (חלק ב, דף קסב:)

כָּל מְלִין דַּעֲלֵמָא לֹא תִלִּין אֵלָא בְּרַעוּתָא

7) חכימא ברמיזא – פרשת יתרו, עמ' רב (ר' אברהם משה ראבינאוויטץ² מסקאליע)

אֵי בְּשֵׁם צְדִיקִים לְפָרֵשׁ אֵין דְּבַר הָעוֹמֵד בְּפְנֵי הַרְצוֹן, דְּהַכוּוֹנָה דְּבַבָּא אָדָם לְקִיִּים מְצוּהָ יִמְצָא עֵיכוּבוּסִים וּמְנִיעוּת הָעוֹמְדִים כְּנַגְדוֹ, דְּכַדִּי לְקִיִּים הַמְצוּהָ נִדְרָשׁ לוֹ כְּלִים גְּשְׁמִיִים, אֲדָךְ כִּי לְגַבֵּי הַמַּעֲשֵׂה, אֲמַנָּם אֵין דְּבַר הָעוֹמֵד בְּפְנֵי "הַרְצוֹן", כִּי מוּחוּ וְלָבוּ יוֹכְלוּ לְחַשׁוֹב בְּקִיּוּם הַמְצוּהָ מְבַלִּי מוֹנַע.

¹ מסכת חגיגה דף יב: "אמר רבי יהודה: שני רקיעים הן... ריש לקיש אמר: שבעה, ואלו הן: וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. וילון - אינו משמש כלום..."

² שליט"א

8) אוצרות התורה – חלק שמות, עמ' כו (ר' אליהו חיים כהן)

ידוע מאמר הסבא מנובהרדוק זצ"ל "אף פעם איני חושב על דבר אם אני יכול לעשותו, אלא אם אני חייב לעשותו, כי אם אני חייב לעשותו אזי גם אוכל באמת לעשותו", ובמהלך זה עשה והצליח כל ימי חייו אף במצבים הקשים ביותר בשנות מלחמת העולם הראשונה, בשעה שכל הישיבות התפרקו מחוסר

9) סיפורי מעשיות – סוף סיפור "התבואה המשוגעת" (ר' נחמן מברסלב זי"ע)

המשל ממלך שרץ אחר צבי, ולא יכל להשיגו, והעמידו את עצמם השרי מלוכה ואמרו אדוננו המלך נחזור וכו', ענה המלך ואמר: **אני את הצבי מוכרח לצוד, ומי שרוצה לחזור יחזור וכו'.**

10) דברי סופרים – אות כא (ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע) [1823-1900]

עיקר זכות השתדלות אדם בעולם הזה הוא רק החשק³ שיש לו לעשות רצונו יתברך, אבל גמר המעשה הוא מהשם יתברך כמו שנאמר "גם כל מעשינו פעלת לנו" (ישעיה כו, יב), "ומה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" שהוא בלב כמו שאמרו (יומא דף עב:): על פסוק "וְלֵב אֱיָן" (משלי יז, טז), אבל המעשים הוא בכלל הכל בידי שמים, ואפילו חישוב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כעשה, כמו שאמרו בשבת (דף סג.) לפי שהוא עשה את שלו במחשבתו וחשקו...

ומכל גמילות חסדים של אברהם אבינו ע"ה והכנסת אורחים שלו, לא נזכר בתורה לשבח אלא מה שעשה למלאכים, שלא היה בזה שום מעשה של גמילות חסד על האמת כלל, שהם לא הוצרכו לכל זה כלל ורק לכבודו הוכרחו להיות כאוכלים, ואין בזה אלא המחשבה והרצון הטוב של אברהם אבינו ע"ה להודיע שזה העיקר מכל המעשים בהשתדלות ועבודת האדם שלא להשיג על גמר מעשה... ועל זה נאמר "וְלֵב ד' חָסֵד כִּי אֶתְהַלֵּךְ לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ" (תהלים סב, יג), שזה להשם יתברך ברוב רחמיו דנותן שכר גם בעד מעשה לבד כאילו אדם הפועל...

11) בבא מציעא דף פו: (ע"פ ספר ארון עדות [ר' שרגא יאיר מביאלברזיג זי"ע])

"וירא אליו ד' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחוס היום" (בראשית יח, א). מאי כחוס היום? אמר רבי חמא בר' חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקב"ה לשאול באברהם. הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים. **שדריה לאליעזר למיפק לברא. נפק ולא אשכח. אמר: לא מהימנא לך, היינו דאמרי תמן לית הימנותא בעבדי. נפק איהו חזייה להקדוש ברוך הוא דקאי אבבא, היינו דכתיב "אל נא תעבור מעל עבדך" (בראשית יח, ג).**

12) בראשית (חיי שרה) – פרק כג, פסוק ח

וַיִּדְבֹר אֶתָם לֵאמֹר אִם יֵשׁ אֶת נַפְשָׁם לְקַבֵּר אֶת מִתִּי מִלְּפָנַי שְׁמַעוּנִי וּפְגְעוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צַחֵר.

13) מסכת בבא קמא דף ג:

מאי מבעה? רב אמר **מבעה זה אדם**, ושמואל אמר מבעה זה השן. רב אמר מבעה זה אדם דכתיב "אמר שְׁמַר אֶתָה בְּקֹר וְגַם לִילָה אִם תִּבְעִיּוֹן בְּעִיּוֹ" (ישעיהו כא, יב).

14) Likkutei Dibburim of Rav Yosef Yitzchak Schneerson Zt"l (Vol. 5, pg 17) –

"Today is שמחת תורה. The Torah is rejoicing and everyone is rejoicing: all Jews are rejoicing with the תורה. There are people who throughout the year are not Torah-Jews. They have neither the ability nor the desire to study Torah; **to be precise, they do not have the ability to study Torah because they have no desire to do so.**"

15) ספר אמונת עתיך - פרשת חקת, עמ' קנו (ר' משה וואלפסאן שליט"א)
והחתם סופר כתב אדו"ם ר"ת אין דורש ואין מבקש⁴

16) עלינו לשבח – ויקרא, עמ' תמה (ר' יצחק זילברשטיין שליט"א)

"חוששני, אמר החסיד לרבו, שמכל שאיפותיי ורצונותיי לא יישאר מאומה, ועל קברי יכתב ברבות הימים, 'פה נטמן בעל השאיפות'...." אמר לו הרבי: "ואני, אם הייתי רואה קבר כזה, הייתי הולך להתפלל עליו! וכי נקל הוא כל כך להיות בעל שאיפות"....!"

³ בת עין – פרשת תצוה (ר' אברהם דוב מאווריטש זי"ע) - חשק ר"ת של חמשים שערי קדושה.

⁴ יחזקאל לד:ו